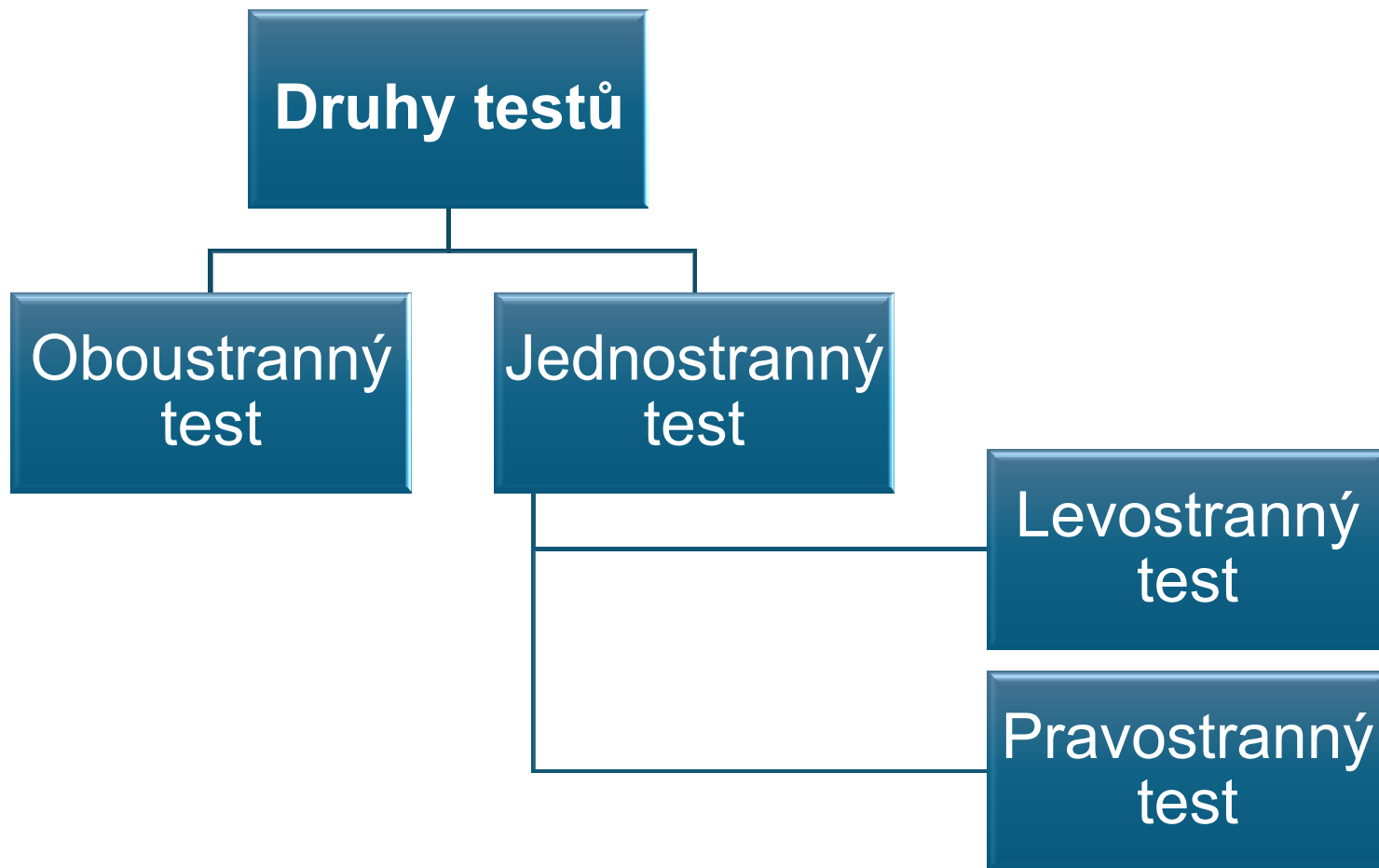

Statistické testy

1. Vyslovíme nulovou hypotézu H_0 a alternativní hypotézu H_1 .
2. Stanovíme testové kritérium – náhodnou veličinu T , podle které chceme o platnosti nulové hypotézy H_0 rozhodnout.
3. Předpokládáme, že platí H_0 , a najdeme kritický obor W , do kterého testové kritérium T padne jen se zvolenou malou pravděpodobností α . Hodnotu α nazýváme hladinou významnosti testu. Kritický obor W je tedy stanoven tak, aby $P(T \in W | \text{platí } H_0) = \alpha$. Hranici (hranice) kritického oboru tvoří odpovídající kvantil (kvantily) náhodné veličiny T .

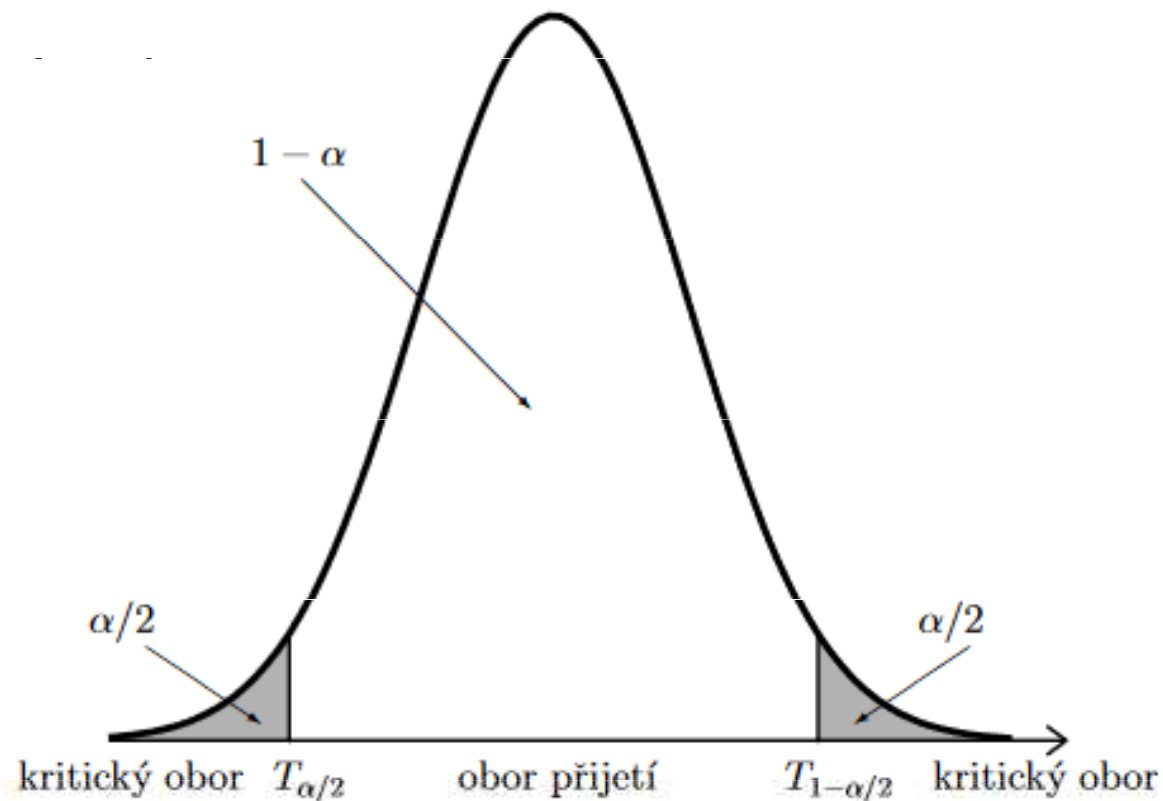
4. Zjistíme hodnotu testového kritéria (zpracujeme výsledek konkrétního pokusu či měření).

5. Jestliže empirická (tj. pokusem získaná) hodnota kritéria leží v kritickém oboru, zamítáme hypotézu H_0 ve prospěch alternativní hypotézy H_1 – hypotéza H_1 byla prokázána. Pokud naměřená hodnota v kritickém oboru neleží, hypotézu H_0 nezamítáme a hypotéza H_1 se neprokázala.

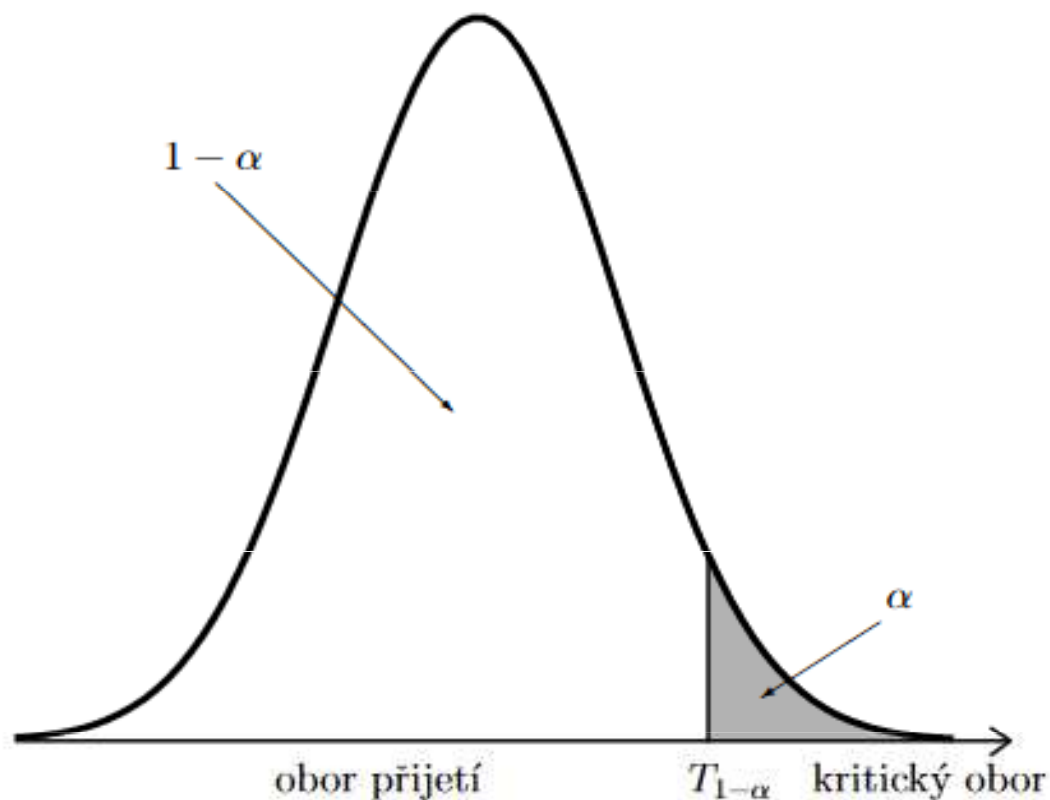

Jestliže testujeme nulovou hypotézu $H_0 : \theta = \theta_0$ proti alternativní hypotéze

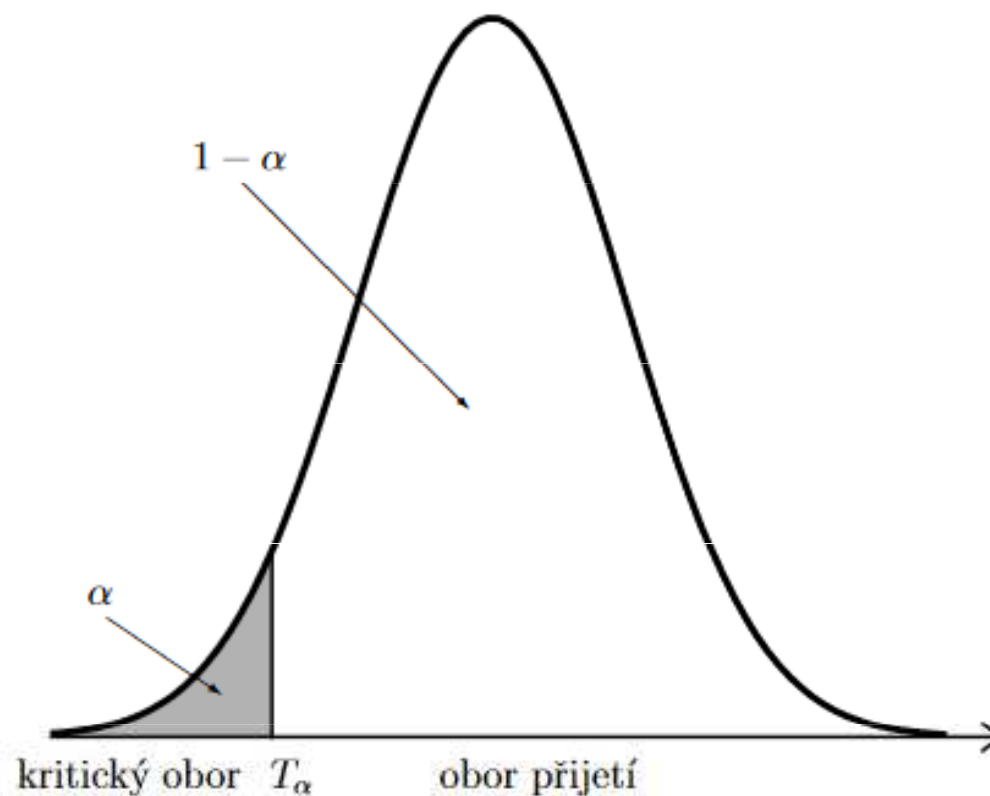
$H_1 : \theta \neq \theta_0$, provádíme oboustranný test. Kritický obor je pak tvaru $W = (T_{min}, T_{\alpha/2}) \cup (T_{1-\alpha/2}, T_{max})$.

Jestliže je alternativní hypotéza tvaru $H_1 : \theta > \theta_0$, provádíme jednostranný, a to pravostranný test. Kritický obor je pak tvaru $W = (T_{1-\alpha/2}, T_{max})$.

Jestliže je alternativní hypotéza tvaru $H_1 : \theta < \theta_0$, provádíme jednostranný, a to levostranný test. Kritický obor je pak tvaru $W = (T_{min}, T_{\alpha/2})$.

Chyba 1. druhu $\rightarrow$ nulová hypotéza H_0 platí, ale my ji zamítneme.
Pravděpodobnost chyby 1. druhu je rovna hladině významnosti testu α .

$$P(H_0 \text{ zamítneme} | H_0 \text{ platí}) = \alpha$$

Chyba 2. druhu $\rightarrow$ nulová hypotéza H_0 neplatí (platí H_1), a přitom H_0 není zamítnuta. Pravděpodobnost chyby 2. druhu značíme β .

S chybou 2. druhu souvisí tzv. síla testu. Síla testu je pravděpodobnost, že správně zamítneme H_0 , když platí alternativní hypotéza H_1 .

Síla jednostranného testu = $P(H_0 \text{ zamítneme} | H_0 \text{ neplatí}) = 1 -$

- Čím je síla testu větší, tím je tento test vhodnější k nalezení závislosti mezi danými proměnnými.
- Sílu testu většinou neznáme, protože pravděpodobnost β často nedokážeme určit.
- Se silou testu souvisí: pokud naměřená hodnota kritéria nepřekročí teoretické kritické hodnoty, říkáme, že „**hypotézu H_0 nezamítáme**“, nikoliv „hypotézu H_0 přijímáme“. Pokud by náš použitý statistický test měl malou sílu, mohlo by se stát, že ačkoliv závislost mezi veličinami nenalezl, ona ve skutečnosti existuje a H_0 neplatí. Z tohoto důvodu se používá tato „opatrná“ terminologie.
- Další vhodný obrat pokud zamítáme H_0 : **výsledek testu je statisticky významný (resp. závislost mezi studovanými veličinami je statisticky významná, nebo vliv jedné veličiny na druhou je významný)**

Doporučená literatura

<https://www.umat.fekt.vut.cz/~svobodaz/JMA2/Statistika.pdf>